

Spominski diamant s certifikatom prejme naročnik v žlahtni šatulji. Vanj lahko lasersko vgravirajo tudi največ 75 znakov dolgo besedilo, ki ga je mogoče videti samo s povečevalnim steklom.

Na koprskem pokopališču so lani postavili veliko skalo, iz katere teče voda in na kateri je prostor za ploščice z imeni pokojnikov, v bližini pa tudi prostor za sveče.

PO smrti diamant

Nada Ravter
Fotografiji: Sašo Bizjak, FPA

bolečino ob izgubi ljubljenega človeka se moramo soočiti prej ali pozneje, ne uide nam, vse nas čaka, v tem čustveno žalostnem času pa moramo misliti še na pogreb. Čeprav v času, ko mislimo, da je še daleč, misel nanj odganjamo, saj pomeni smrt, je tudi ta vendarle resničnost in - del življenja.

Kako se od drage osebe posloviti, pa ni več tako samoumevno kot nekoč krsta v posvečeni zemlji ali zunaj nje za tiste, ki jim je Cerkev odrekla pravico do počitka v posvečeni zemlji. Tudi v pogrebništvu so trendi. Pokop žare s pepelom pokojnika je že nekaj tako samoumevnega kot pokop s krsto, v Sloveniji

je žarnih že dve tretjini pogrebov, vse bolj se uveljavlja tudi razsutje pepela, počasi pa stopa na to sceno tudi tako imenovani diamantni pogreb. V Sloveniji prevladujeta predvsem dve obliki pogrebov, klasični s krsto in pokop z žaro. Po besedah Lidije Pliberšek, direktorice Pogrebnega podjetja Mari-

bor, smo Slovenci zelo hitro in množično sprejeli možnost upepelitve pokojnikov in posledično žarnih pokopov, v tem pogledu smo prav na evropskem vrhu, saj se odstotek žarnih pokopov giblje od 50 odstotkov na podeželju do 90 odstotkov v urbanih okoljih, v povprečju pa znaša 65 odstotkov. Glede na

to, da je Cerkev šele pred nekaj desetletji popustila in se prilagodila neizbežnemu, in glede na to, da šteje med svoje občestvo kar tri četrtine Slovencev, je to izjemno veliko.

V primeru žarnega pogreba se pokop praviloma opravi na pokopališču, žare se pokopljejo v grob za klasični pokop ali v žarni grob, v Mariboru tudi v žarni zid, zunaj pokopališča le izjemoma in z dovoljenjem upravne enote.

Kaj pa, če želijo svojci imeti žaro doma? Zakaj pa ne? Morda si je pokojnik želel počivati v kakem koticu vrta ali hiše, ki mu je bil posebej ljub, morda pa to želijo svojci iz praktičnih razlogov, da jim ni treba romati na pokopališče in plačevati najemnine za grob. "V Sloveniji žare s pepelom pokojnika ni mogoče hraniti doma, pa čeprav pravi zakon, da je treba način pokopa in pogrebne svečanosti opraviti v skladu z voljo umrlega; žara se lahko prevzame le s potrdilom upravljavca pokopališča, kjer bo opravljen pokop, izjemoma in z dovoljenjem upravne enote pa se lahko opravi pokop tudi zunaj pokopališča," pojasni Lidija Pliberšek.

Na trato ali v morje

Vse bolj se uveljavlja tudi razsutje pepela in tudi tega je največ v urbanih okoljih, v Ljubljani jih je okrog 200 vsako leto, v Mariboru pa jih je bilo, pravi direktorica Pogrebnega podjetja, lani 33, letos pa do konca oktobra že 41. Nekateri si želijo, da bi njihov pepel po smrti raztresli na kraju, ki mu je bil drag za življenje, denimo v planinah ali v gozdu, vendar to brez posebnega dovoljenja upravne enote ni mogoče. "Tudi za anonimni pokop, kar pomeni razsutje pepela ali pokop žare, velja, da se lahko opravi samo na posebno določenem prostoru na pokopališču, v Mariboru imamo posebej za te pokope tratno površino na dobavskem pokopališču, zunaj pokopališča pa spet le izjemoma in z dovoljenjem upravne enote," dodaja Lidija Pliberšek.

Novi trend, ki se počasi, a vztrajno uveljavlja, je raztros pepela v morje, ki ga opravljajo v Kopru od leta 2002. Sprva je bilo takih pogrebov le za prste ene roke na leto, nato vsako leto za spoznanje več, zadnje leto že blizu štirideset. Opravljajo se le ob ponedeljkih, če vreme ni vetrovno. Ladja z žaro in

žaljuočimi, ki jih je lahko do trideset, izpluje ob 8. uri zjutraj iz Valdoltre, žalni protokol pogreba na morju, kot je opisan na medmrežju, pa je tak: vstop pogrebnikov in svojcev pokojnika z žaro in žarnim venčkom na ladjo, plovba proti točki raztrosa, trikratno zvonjenje ladijskega zvonca, žalni govor, raztros pepela v morje, priklon žalne posadke, trikratno oglašanje z ladijsko sireno, vrnitev v pristanišče. Na željo svojcev se lahko v protokol vključijo še duhovnik, govornik, trobentač in pevci, med povratno vožnjo pa je mogoče opraviti tudi manjšo pogostitev. Do lani so dobili svojci v spomin pergament z vrisanimi koordinatami točke, kjer so raztresli pepel v morje. Tega ne dobijo več. Slovenci smo namreč veliki častilci prižiganja sveč, za kar potrebujemo nekaj "oprijemljivega". Cvet za pokojnika že lahko vržeš v morje, težko pa bi bilo obalo okrasiti s svečami. Zato so lani postavili na koprskem pokopališču veliko skalo, iz katere teče voda in na kateri je prostor za ploščice z imeni pokojnikov, v bližini pa tudi prostor za sveče.

Diamant kot oprijemljiv spomin

Lansko leto je velenjsko podjetje Pogrebne storitve Babajić, d. o. o., sklenilo s švicarskim podjetjem Algordanza AG pogodbo za ekskluzivno zastopništvo v Sloveniji, ki je tako postala 19. država s ponudbo diamantnega pogreba. Novost je že uveljavljena v Švici, Veliki Britaniji, Nemčiji in Franciji, počasi pa se uveljavlja tudi pri nas.

"Lani smo imeli že tri naročila za diamantni pogreb," pravi Elvina Babajić iz Pogrebnih storitev Babajić, d. o. o., predstavnica švicarskega podjetja Algordanza v Sloveniji. "Novost smo predstavili tudi na celjski Flori, odziv ljudi pa je bil mešan. Nekaterim se zdi novost zelo zanimiva in so mnenja, da umrlo osebo počasti na poseben način, drugi gledajo skeptično, morda tudi z odporom. Tisti, ki jih zanima, povprašujejo predvsem o ceni, a ta je odvisna od velikosti diamanta, o čemer se odloča naročnik. Najmanjši diamant - 0,25-karatni - raste približno tri do štiri mesece in stane okrog 2500 evrov, največji diamant, težek en karat, pa raste približno šest do devet mesecev in stane okrog 9000 evrov. Velikost in teža

diamanta nista odvisna od količine pepela, ampak od časa trajanja postopka, dlje kot diamant raste, večji je, ni pa mogoče vplivati na barvo diamanta, ker je ta odvisna od količine bora v pepelu. Tako kot je edinstven vsak človek zase, tako je edinstven diamant iz njegovega pepela."

Pri upepelitvi odraslega človeka nastane povprečno dva in pol kilograma pepela, za izdelavo diamanta pa je potrebnega najmanj pol kilograma, kar pomeni, da lahko izdelajo iz pepela pokojnika več diamantov, pojasnjuje. Diamante je mogoče izdelati tudi iz pepela, ki je v žari že pokopan, pa ni pomembno, kako dolgo. Petnajst let, trideset, ni pomembno. Na spletni strani švicarskega podjetja poudarjajo, da je diamant iz pepela pokojnika pravi diamant, ki ima enake kemijske, fizikalne in optične lastnosti, kot jih ima v naravi najden diamant. Za razliko od naravnega diamanta je spominski diamant edinstven, saj ga v laboratoriju "vzgojijo" samo za osebo, ki se je za to odločila, ki izbere velikost in način brušenja. Spominski diamant s certifikatom, s katerim potrdijo pristnost, velikost, brus, barvo diamanta in kemijsko sestavo, prejme naročnik v žlahtni šatulji. Vanj lahko lasersko vgravirajo tudi največ 75 znakov dolgo besedilo, ki ga je mogoče videti samo s povečevalnim steklom.

Diamant lahko hranite doma v škatlici, lahko pa ga vstavite v nakit, tako da vam spomin na ljubljeno osebo žari s prsta ali z vratu ali je kot obesek na verižici skrit pod obleko blizu srca... "Človeški dragulj izpolnjuje željo po individualnem spominu, ne nazadnje je čudovita družinska dediščina, je večni in oprijemljiv spomin na edinstveno in čudovito življenje, brezčasna povezača z ljubljeno osebo, posebno stičišče spominov. Nemški romantik Jean Paul je rekel, da je spomin edini raj, iz katerega nas ne morejo pregnati," sklene Elvina Babajić.

Na medmrežju sem zasledila vprašanje, koliko je tak diamant vreden in da zagotovo manj, kot plačamo zanj. Jaz bi postavila drugače: koliko so diamanti sploh vredni? Toliko, kolikor plačamo zanje? Človeški diamant je pa vreden natančno toliko, kolikor je vreden spomin na pokojnika.